

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Առարկա՝ Կերպարվեստ

Թեմա՝ Կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը, հիմնական ոճերը:

Հետազոտող՝ Անահիտ Զիլման (Երևանի Ա. Պուշկինի անվան,
N8 հիմն. դպրոց)

Ղեկավար՝ Լիլիթ Իսկոյան

Պլան

Ներածություն

<<Կերպարվեստի>> տեսակները, ժանրերը, հիմնական ոճերը:

Եզրակացություն

Օգտագործված գրականության ցանկ

Ներածություն

Ժամանակակից հանրակրթական դպրոցում յուրաքանչյուր ուսումնական բնագավառում ուսումնական գործունեության տեսակները նախագծելիս պետք է նկատի ունենալ ոչ միայն տվյալ առարկայի գծով գիտելիքների հաղորդման, այլև սովորողի մեջ նշված հատկանիշների ձևավորման և զարգացման անհրաժեշտությունը: Իր յուրահատկության, բովանդակության, ինչպես նաև ուսումնական բոլոր առարկաների հետ փոխադարձ կապ ստեղծելու բացառիկ հնարավորության շնորհիվ, Կերպարվեստը կոչված է խթանելու սովորողների մտավոր և հոգևոր ներուժի բացահայտումը, զարգացումը և հարստացումը, ընդհանուր աշխարհայացքի ձևավորումը:

Կերպարվեստի տարբեր տեսակներին հաղորդակցվելը և ինքնուրույն գեղարվեստական գործունեություն իրականացնելը նպաստում է՝

- Իրականության գիտակցական և զգայական ընկալման ձևավորմանը.
- Վերլուծական և ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը.
- Անձի ինքնաճանաչմանը, ինքնաարտահայտմանը և մտահորիզոնի ընդլայնմանը.
- Սովորողների գեղարվեստական կրթությանը, գեղագիտական և բարոյական դաստիարակությանը.
- Ազգային-հայրենասիրական և մարդասիրական զգացումների արմատավորմանը:

Կերպարվեստի ուսումնական գործունեությունը իրակացվում է խառը ուսուցման ձևաչափով:

<<Կերպարվեստի>> տեսակները, ժանրերը, հիմնական նճերը:

Կերպարվեստին են պատկանում արվեստի այն տեսակները, որոնք ստեղծվում են հարթության կամ տարածության մեջ:

ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐՆ ԵՆ

- Գեղանկարչություն
- Գրաֆիկա
- Քանդակագործություն
- Դեկորատիվ կիրառական արվեստ
- Դիզայն (ձևավորում)

Գեղանկարչություն (երփնագիր), կերպարվեստի տեսակ:

Գեղանկարչությունը մարդկային աշխատանքի զարգացած ձևերից մեկն է և առարկայական, գեղագիտական արժեքների ստեղծման ոլորտ: Ինչպես և արվեստի մյուս տեսակները, գեղանկարչությունը ճանաչողական և գաղափարական խնդիրներ է իրագործում, ստեղծում մարդու, բնության, առարկաների, պատմական և հասարակական երևույթների գեղարվեստական պատկերներ: Գեղանկարչության բազմաթիվ ստեղծագործություններ ունեն փաստա-ինֆորմացիոն արժեք:

Գեղանկարչությունը օգտվում է գույնի, գծանկարի, կոմպոզիցիայի, ռիթմի, լույսի և ստվերի ընձեռած հնարավորություններից, որոնք նպաստում են հարթության վրա վերակենդանացնել իրականությունը, ստեղծել ծավալի ու տարածության պատրանք, հոգեբանական կերպարներ, կենդանի ու անշունչ առարկաներ՝ ստատիկ ու շարժուն վիճակներում: Գեղանկարչությունը ձևավորում է մարդու գեղագիտական ճաշակը,

ունի ճանաչողական նշանակություն, ստեղծում է մարդու, բնության, առարկաների, պատմական և այլ երևույթների գեղարվեստական պատկերներ՝ օգտագործելով գույնի, գծանկարի, կոմպոզիցիայի, լույսի և ստվերի ընձեռած հնարավորությունները: Տարբերում են գեղանկարչության պատմական, կենցաղային, անիմալիստական (կենդանիների պատկերումը) և այլ ժանրեր: Նշանակությամբ, կատարման բնույթով ու կերպարներով առանձնանում են մոնումենտալ-դեկորատիվ գեղանկարչությունը (որմնանկարչություն, առաստաղապատկեր, պաննո), հաստոցային նկար, բեմանկարչությունը, մանրանկարչությունը, սրբանկարչությունը և այլն:

Գեղանկարչության տարբերակներից են տրամապատկերը և համայնապատկերը: Ներկանյութը կապակցող նյութերի բնույթով, հարթության վրա նրա ամրանալու տեխնոլոգիայով տարբերվում են՝ յուղաներկ գեղանկարչություն, ջրում լուծվող ներկերով գեղանկարչություն՝ թաց (ֆրեսկո) և չոր (ասեկկո) հիմնածեփի վրա, տեմպերա, սոսնձաներկով գեղանկարչություն, մոմանկարչություն, արծն, սիլիկատային խեցեգործական ներկերով գեղանկարչություն և այլն: Անմիջականորեն գեղանկարչությանն են հարում խճանկարը և վիտրաժը: Գեղանկարչական գործեր ստեղծելիս կիրառվում են նաև ջրաներկը, գուաշը, պաստելը, տուշը:

Գեղանկարչության հիմնական արտահայտչամիջոցը գույնն է: Կազմակերպված և իմաստավորված գույնը՝ կոլորիտը, ոչ միայն տալիս է ռեալ իրականության գունապատկերը, այլև օժտված է զգայական ներգործության մեծ ուժով: Յուրաքանչյուր պատկերում կոլորիտն ունի իր գունաշարը (գամմա): Գոյություն ունի նաև մեկ գույնի երանգներով գեղանկարչություն (միագույն գեղանկարչություն): Գունային կոմպոզիցիան ապահովում է ստեղծագործության գունային որոշակի ամբողջականությունը:

Գեղանկարչության մյուս արտահայտչամիջոցը՝ գծանկարը (գիծ և լուսաստվեր), ռիթմով և կոմպոզիցիայով գույնի հետ կազմակերպում են պատկերը: Պայմանականորեն տարբերվում են գեղանկարչական պատկերման երկու տիպ՝ գծա-

հարթապատկերային և ծավալա-տարածական, սակայն նրանց մեջ հստակ սահման գոյություն չունի: Գծա-հարթապատկերային գեղանկարչությանը բնորոշ են լոկալ գույնի ընդգծված եզրագծերով հարթ գունահատվածները, հստակ և ռիթմիկ գծերը: Տոնային գեղանկարչության հնարավորությունները հարուստ են, այն բարդ ու դինամիկ մշակման միջոցով ցուցադրում է գույնի նրբագույն փոփոխությունները, ինչպես նաև այդ գույնի տոնը՝ կախված լուսավորությունից, իրար հարևանող գույների փոխհարաբերությունից (ռեֆլեքսներ):

Գեղանկարչության ստեղծագործությունը բաղկացած է հիմքից (կտավ, փայտ, թուղթ, ստվարաթուղթ, քար, ապակի, մետաղ և այլն), որը սովորաբար ծածկվում է հիմնաշերտով: Գեղանկարչության արտահայտչական հնարավորությունները, կատարման տեխնիկայի յուրահատկությունները նաև կախված են ներկերի հատկություններից, կապակցանյութի բնույթից, վրձիններից, լուծիչներից: Անհրաժեշտ գույնը, նրբերանգը ստանալու համար ներկերը միմյանց խառնում կամ գունաթափանցում են (լեսել): Հաստոցային նկարի կամ որմնանկարի ստեղծման պրոցեսը բաղկացած է մի քանի փուլերից (գծանկար, նախաթույր, լեսում):

Գեղանկարչության ժանրեր.

- Դիմանկարչություն
- Բնանկարչություն
- Ծովանկարչություն
- Պատմական գեղանկարչություն
- Մարտանկարչություն
- Նատյուրմորտ
- Կենցաղանկարչություն

- Ճարտարապետական գեղանկարչություն
- Անիմալիստական գեղանկարչություն
- Դեկորատիվ գեղանկարչություն

Գեղանկարչությունն ու Քանդակագործություն իրենց հերթին բաժանվում են երկու մասի

- Հաստոցային
- Մոնումենտալ

Բնանկար (ֆրանսերեն՝ *paysage, pays* - երկիր, տեղանք), տեսարան կամ որևէ տեղանքի պատկեր է, գլխավորապես գեղանկարչության և գրաֆիկայի մեջ, ինչպես նաև գեղարվեստական ստեղծագործություն, որի պատկերման առարկան բնությունն է: Շատ անգամ որպես ֆոն է ծառայում հարթաքանդակում, գեղանկարում և գրաֆիկայում Ֆելիքս Վալլատոն

Դիմապատկեր (ֆրանսերեն՝ *portrait*, հն. *portraire* - պատկերել), կոնկրետ մարդու կամ մի խումբ մարդկանց պատկեր կամ նկարագրություն: Կերպարվեստի ժանր, որի ստեղծագործություններում վերաստեղծվում է մարդու որոշակի անհատականության կերպար: Լեոնարդո դա Վինչի

Ինքնապատկեր կամ ինքնադիմապատկեր, կերպարվեստագետի ստեղծած իր իսկ դիմապատկերը: Արտահայտում է արվեստագետի ինքնագիտակցումը, ստեղծագործական սկզբունքները, հաճախ՝ մեծ ընդհանրացմամբ: • Լեոնարդո դա Վինչիի

Կենցաղային ժանր, կերպարվեստի ժանր, որ պատկերում է անձնական և հասարակական առօրյա կյանքը (սովորաբար՝ նկարչին ժամանակակից):

Կենցաղային ժանրում առաջատար է կենցաղային (ժանրային) գեղանկարչությունը, մասամբ՝ գրաֆիկան և քանդակագործությունը: Պ. Բրեյգել Ավագ

Նատյուրմորտ(ֆր. nature morte- մեռած բնություն), կերպարվեստի ժանր, հիմնականում հաստոցային գեղանկարում, որտեղ պատկերվում է անշարժ, անշունչ առարկաներ՝ սովորաբար տնային կահկարասի, մրգեր, ծաղիկներ, ձկներ, խփված վայրի թռչուններ, որևէ մասնագիտության պիտույքներ: Մարտիրոս Սարյան

Սրբանկարչություն, կրոնական թեմաներով և այուժեներով եկեղեցական-պաշտամունքային նկարչության տեսակ միջին դարերում: Ի տարբերություն նորմանկարչության և մանրանկարչության՝ սրբանկարչության ստեղծագործությունները՝ սրբապատկերները, գեղանկարչական առանձին հորինվածքներ են՝ սկզբում մոմաներկերի, խճանկարի, ապա՝ 18-րդ դարից յուղաներկերի տեխնիկայով՝ փայտե տախտակի, կտավի, ավելի սակավ՝ մետաղյա թերթերի են վրա:

ԿԵՆՊԱՆԿԵՍՏ

Կերպարվեստ, տարածական արվեստների մի բաժինը, որը միավորում է գեղանկարչությունը, քանդակագործությունը, գրաֆիկան, դեկորատիվ-կիրառական արվեստը: Ի տարբերություն տարածական արվեստների ոչ պատկերային տարատեսակների, կերպարվեստը արտացոլում է իրականությունը և տարածության մեջ ստեղծում է դիտարկելի, ակներև կերպարներ:

Կերպարվեստ, տարածական արվեստների մի բաժինը, որը միավորում է գեղանկարչությունը, քանդակագործությունը, գրաֆիկան, դեկորատիվ-կիրառական արվեստը: Ի տարբերություն տարածական արվեստների ոչ պատկերային տարատեսակների, կերպարվեստը արտացոլում է իրականությունը և տարածության մեջ ստեղծում է դիտարկելի, ակներև կերպարներ:

1920-ական թվականներին գործում էին կերպարվեստի ճանաչված վարպետներ Մարտիրոս Սարյանը, Սեդրակ Առաքելյանը, Ստեփան Աղաջանյանը, Եղիշե Թադևոսյանը, Հակոբ Կոջոյանը: Նրանց ստեղծագործական ավանդույթների հիման վրա Հայաստանում ստեղծվեց կերպարվեստի նոր դպրոց: Այդ գործում բացառիկ է համաշխարհային ճանաչման արժանացած Մարտիրոս Սարյանի դերը: Մարտիրոս Սարյանը մարմնավորել է հայրենիքի գեղեցկությունը: Նրա կտավներին բնորոշ են վառ ու ներդաշնակ գույները, որոնք կարծես ճառագում են լույս ու ջերմություն: Կերպարվեստի զարգացման կարևոր գրավականը կադրերի պատրաստումն է: Այդ նպատակով 1922 թվականին Երևանում բացվեց գեղարվեստի դպրոց: 1935 թվականին կազմակերպվեց Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանը, որն այսօր գործող Հայաստանի ազգային պատկերասրահն է:

Հայ քանդակագործների ավագ սերնդի ներկայացուցիչներից են Մերգեյ Մերկուրովը, Արա Սարգսյանը, Երվանդ Քոչարը: Մերկուրովի հայտնի գործերից է 1931 թվականին Երևանում տեղադրված Ստեփան Շահումյանի հուշարձանը: Արա Սարգսյանի գործերից է «Սահակ Պարթև և Մեսրոպ Մաշտոց» խմբաքանդակը, որը տեղադրված է Երևանի պետական համալսարանի առջև: Երվանդ Քոչարը նկարիչ-քանդակագործ է: Նրա ամենանշանավոր ստեղծագործությունը Սասունցի Դավթի արձանն է Երևանի երկաթուղային կայարանի հրապարակում:

Ոճը արվեստի զարգացման ընդհանուր ուղղությունն է, որի ներկայացուցչական նմուշներին միավորում են գաղափարական նշանակությունը, փոխանցման տեխնիկան, ստեղծագործական գործունեության բնորոշ տեխնիկան: Նկարչական արվեստի ոճերը սերտորեն փոխկապակցված էին, զարգացած հարակից ուղղությունների մեջ, գոյություն ունեին զուգահեռաբար՝ հարստացնելով միմյանց:

Նկարչական ոճերն ու միտումները ձևավորվել են գաղափարախոսության, հասարակության, կրոնի, ավանդույթների քաղաքական և տնտեսական զարգացման ազդեցության ներքո:

Ոճերի զարգացման պատմությունը ցույց է տալիս հասարակության բարդ մշակութային էվոլյուցիան:

Գոթական

Ոճը զարգացել է Արևմտյան, իսկ XIII - XIV դարերից՝ Կենտրոնական Եվրոպայում: Այս միտման ծագումն ու էվոլյուցիան գտնվում էր եկեղեցու զգալի ազդեցության ներքո: Միջնադարը աշխարհիկ իշխանության նկատմամբ եկեղեցական իշխանության գերակայության շրջան է, ուստի գոթական արվեստագետները աշխատում էին աստվածաշնչային թեմաների հետ: Ոճի տարբերակիչ առանձնահատկություններն են՝ պայծառություն, հավակնություն, դինամիզմ, հուզականություն, շքեղություն, հեռանկարի նկատմամբ անուշադրություն: Նկարը մոնոլիտ տեսք չունի. Այն կարծես կտավի վրա պատկերված մի քանի գործողությունների խճանկար լինի:

Վերածնունդ կամ Վերածնունդ

Եկել է Իտալիայից XIV դարում: Մոտ 200 տարի այս միտումը գերիշխող էր և հիմք դարձավ Ռեկոկոյի և Հյուսիսային Վերածննդի զարգացման համար: Նկարների բնորոշ գեղարվեստական առանձնահատկությունները. Վերադարձ դեպի հնության ավանդույթներ, մարդու մարմնի պաշտամունք, մանրամասների հանդեպ հետաքրքրություն, հումանիստական գաղափարներ: Այս ուղղությունը ուղղված էր ոչ թե կրոնին, այլ կյանքի աշխարհիկ կողմին: Հոլանդիայի և Գերմանիայի հյուսիսային վերածնունդը տարբեր էր. Այստեղ Վերածնունդն ընկալվում էր որպես հոգևորության և քրիստոնեական հավատքի նորացում, որը նախորդում էր բարեփոխմանը: Ներկայացուցիչներ՝ Լեոնարդո դա Վինչի, Ռաֆայել Սանտի, Միքելանջելո Բուոնարոտի:

Բարոյականություն

16-րդ դարում նկարչության զարգացման ուղղություն: Իդեալական հակառակ Վերածննդի դարաշրջանին: Արվեստագետները հեռացան մարդկային կատարելության և հումանիզմի գաղափարից դեպի արվեստի սուբյեկտիվացում, կողմնորոշում դեպի երևույթների և առարկաների ներքին իմաստը: Ոճի անունը գալիս է իտալական «ձև» բառից, որը լիովին արտացոլում է մաներիզմի էությունը: Ներկայացուցիչներ՝ J. Pontormo, J. Vasari, Brozino, J. Duvet.

Բարոկկո

Գեղանկարչության և մշակույթի փարթամ, դինամիկ, շքեղ ոճ, որը սկիզբ է առել Իտալիայում 16-րդ դարում: 200 տարի շարունակ ուղղությունը զարգացել է Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, Իսպանիայում: Բարոկկոյի նկարը լի է վառ գույներով, հատուկ ուշադրություն է դարձվում մանրուքներին և զարդարանքներին: Պատկերը ստատիկ չէ, զգացմունքային, հետևաբար բարոկկոն համարվում է գեղանկարչության զարգացման ամենաինտենսիվ և արտահայտիչ փուլը:

Կլասիցիզմ

Այն առաջացել է Արևմտյան Եվրոպայի երկրներում 17 -րդ դարում, 100 տարի անց այն հասել է Արևելյան Եվրոպայի երկրներին: Հիմնական գաղափարը վերադարձն է հնության ավանդույթին: Դիմանկարները, լանդշաֆտները, նատյուրմորտները հեշտությամբ են ճանաչվում՝ շնորհիվ դոգմատիկ վերարտադրության, ոճի հստակ կանոնների իրականացման: Դասականությունը վերածնվեց ակադեմիզմի մեջ. Ոճ, որը կլանում էր հնության և Վերածննդի դարաշրջանի առավել ցայտուն հատկությունները: N. Poussin- ը, J.-L. David- ը և ռուս երթուղիները աշխատում էին այս ոճով:

Ռոմանտիզմ

Կլասիցիզմը փոխարինեց 19 -րդ դարի երկրորդ քառորդում: Գեղարվեստական առանձնահատկություններ. Անհատականություն փոխանցելու ցանկություն, նույնիսկ եթե այն անկատար է, հուզականություն, զգացմունքների արտահայտիչություն, ֆանտաստիկ պատկերներ: Ռոմանտիկ նկարիչների արվեստը ժխտում է գեղանկարչության զարգացման դասական փուլի նորմերն ու կանոնները: Վերակենդանանում է հետաքրքրությունը ժողովրդական ավանդույթների, լեգենդների և ազգային պատմության նկատմամբ: Ներկայացուցիչներ. Ֆ. Գոյա, Ս. Գերիկո, Կ. Բրուլլով, Է. Դելսկրուա:

Միմվոլիզմ

XIX - XX դարերի վերջի մշակութային ուղղությունը, գաղափարական հիմքը քաղվեց ռոմանտիզմից: Ստեղծագործության մեջ առաջին տեղում խորհրդանիշն էր, և նկարիչը միջնորդ էր իրականության և ստեղծագործական ֆանտաստիկ աշխարհի միջև:

Ռեալիզմ

Գեղարվեստական հետազոտություն, որն առաջնահերթություն է տալիս ձևերի, պարամետրերի, երանգների փոխանցման ճշգրտությանը: Բնութագրվում է բնականությամբ, ներքին էության և արտաքին պատյանների մարմնավորման ճշգրտությամբ: Այս ոճը առավել հավակնոտ, հանրաճանաչ և բազմակողմանի է: Դրա մասնաճյուղերը ժամանակակից միտումներն են ՝ լուսանկարչություն և հիպերռեալիզմ: Ներկայացուցիչներ. Գ. Կուրբե, Թ. Ռուսո, Թափառողներ, Breton. Բրետոն:

Իմպրեսիոնիզմ

Այն ծնվել է 19-րդ դարի վերջին `20-րդ դարի սկզբին: Հայրենիք - Ֆրանսիա: Ոճի էությունը նկարի առաջին տպավորության մոգության մարմնացումն է: Այս կարճ պահը նկարիչները փոխանցեցին կտավի վրա ներկի կարճ հարվածների օգնությամբ: Նման նկարները լավագույնս ընկալվում են ոչ թե մոտ տարածությունից: Նկարիչների աշխատանքները լցված են գույներով և լույսով: Հետիմպրեսիոնիզմը դարձել է ոճի զարգացման փուլ. Այն բնութագրվում է ձևի և ուրվագծերի նկատմամբ ավելի մեծ ուշադրությամբ: Նկարիչներ ` Օ. Ռենուար, Ս. Պիսարրո, Ս. Մոնե, Պ. Սեզան:

Ժամանակակից

Բնօրինակ, պայծառ ոճ, որը հիմք դարձավ XX դարի բազմաթիվ պատկերագրական միտումների ձևավորման համար: Ուղղությունը հավաքել է բոլոր դարաշրջանների արվեստի առանձնահատկությունները ` հուզականություն, զարդարանքների նկատմամբ հետաքրքրություն, պլաստիկություն, հարթ, կոր գծագծերի գերակշռում: Միմվոլիկան դարձավ զարգացման հիմքը: Modernամանակակիցը երկիմաստ է. Այն զարգացել է եվրոպական երկրներում տարբեր ձևերով և տարբեր անուններով:

Ավանգարդ

Գեղարվեստական ոճեր, որոնք բնութագրվում են ռեալիզմի մերժմամբ, տեղեկատվության փոխանցման խորհրդանշականությամբ, գույների պայծառությամբ, անհատականացմամբ և ստեղծագործական ձևավորման ազատությամբ: Ավանգարդի կատեգորիան ներառում է ` սյուրռեալիզմ, կուբիզմ, ֆովիզմ, ֆուտուրիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, արստրակցիոնիզմ: Ներկայացուցիչներ. Վ. Կանդինսկի, Պ. Պիկասո, Ս. Դալի:

Պրիմիտիվիզմ կամ միամիտ ոճ

Ուղի, որը բնութագրվում է իրականության պարզեցված պատկերմամբ:

Թվարկված ոճերը դարձել են գեղանկարչության զարգացման հիմնական հանգրվանները. Նրանք շարունակում են կերպարանափոխվել նկարիչների ստեղծագործական ինքնաարտահայտման նոր ձևերի:

Ոճերի և միտումների քանակը հսկայական է, եթե ոչ անսահման: Հիմնական առանձնահատկությունը, որով աշխատանքները կարող են խմբավորվել ըստ ոճի, գեղարվեստական մտածողության միասնական սկզբունքներն են: Գեղարվեստական մտածողության որոշ մեթոդների փոփոխություն ուրիշների կողմից (կոմպոզիցիաների տեսակների փոփոխություն, տարածական կառուցվածքների մեթոդներ, գույնի առանձնահատկություններ) պատահական չէ: Արվեստի մասին մեր ընկալումը նույնպես պատմականորեն փոփոխական է: Հիերարխիկ կարգով ոճային համակարգը կառուցելիս մենք կառչած կլինենք եվրակենտրոն ավանդույթին: Արվեստի պատմության մեջ ամենամեծ հասկացությունը դարաշրջան հասկացությունն է: Յուրաքանչյուր դարաշրջան բնութագրվում է որոշակի «աշխարհի պատկերով», որը բաղկացած է փիլիսոփայական, կրոնական, քաղաքական գաղափարներից, գիտական գաղափարներից, աշխարհայացքի հոգեբանական բնութագրերից, էթիկական և բարոյական նորմերից, կյանքի գեղագիտական չափանիշներից, որոնք տարբերակում են մի դարաշրջանը մյուսից: Դրանք են՝ Նախնադարյան դարաշրջան, Հին աշխարհի դարաշրջան, հնություն, միջնադար, վերածնունդ, նոր ժամանակներ: Արվեստի ոճերը հստակ սահմաններ չունեն, դրանք սահուն միաձուլվում են միմյանց և գտնվում են շարունակական զարգացման, խառնման և հակադրության մեջ: Արվեստի մեկ պատմական ոճի շրջանակներում միշտ նորը ծնվում է, և դա, իր հերթին, անցնում է մյուսին: Շատ ոճեր միաժամանակ գոյակցում են, ուստի ընդհանրապես չկան «մաքուր ոճեր»:

Մի քանի ոճեր կարող են գոյակցել նույն պատմական դարաշրջանում: Օրինակ՝ կլասիցիզմը, ակադեմիզմը և բարոկկոն 17-րդ դարում, ռոկոկոն և նեոկլասիցիզմը՝ 18-րդ դարում, ռոմանտիզմը և ակադեմիականությունը՝ 19-րդ դարում: Նման ոճերը, ինչպիսիք են, օրինակ, կլասիցիզմը և բարոկկոն, կոչվում են հիանալի ոճեր, քանի որ դրանք տարածվում են արվեստի բոլոր տեսակների վրա՝ ճարտարապետություն, նկարչություն, արվեստ և արհեստներ, գրականություն, երաժշտություն: Պետք է տարբերակել գեղարվեստական ոճերը, միտումները, միտումները, դպրոցները և առանձին վարպետների անհատական ոճերի առանձնահատկությունները: Մի քանի գեղարվեստական ուղղություններ կարող են գոյություն ունենալ մեկ ոճի շրջանակներում: Գեղարվեստական ուղղությունը ձևավորվում է ինչպես տվյալ դարաշրջանին բնորոշ բնութագրերից, այնպես էլ գեղարվեստական մտածողության յուրօրինակ ձևերից: Արտ Նովո ոճը, օրինակ, ներառում է դարասկզբի մի շարք միտումներ՝ հետիմպրեսիոնիզմ, սիմվոլիզմ, ֆովիզմ և այլն: Մյուս կողմից, սիմվոլիզմի հայեցակարգը որպես գեղարվեստական ուղղություն լավ զարգացած է գրականության մեջ, մինչդեռ նկարչության մեջ այն շատ անորոշ է և միավորում է արվեստագետներին, այնքան ոճայինորեն տարբեր, որ հաճախ մեկնաբանվում է միայն որպես միավորող աշխարհայացք:

Դպրոցում կերպարվեստի դասավանդման հիմնական նպատակներն են.

Օգնել սովորողներին՝

- ❖ ճանաչել և պատկերել որոշ երկրաչափական պատկերներ, ունենալ պարզ տարածական պատկերացում,
- ❖ կառուցել ֆիզիկական պարզ մոդելներ,
- ❖ բերել պարզ հիմնավորումներ, կատարել ընդհանրացումներ և պարզ դասակարգումներ,

- ❖ դրսևորել տրամաբանական և ստեղծագործական մտածողության պարզ հմտություններ և կարողանալ անդրադառնալ ու արձագանքել սեփական և ուրիշների ստեղծած աշխատանքին,
- ❖ հասկանալ իր առջև դրված խնդիրները, մշակել և կատարել քայլեր դրանք լուծելու համար,
- ❖ ճանաչել շրջապատող աշխարհը, զարգացնել նրանց դիտողականությունը՝ ձևավորելով ստեղծագործական և տրամաբանական մտածողություն,
- ❖ գտնել իր սխալները և ձգտել դրանք ուղղել ինքնուրույն կամ աջակցությամբ.
- ❖ կիրառել տարբեր եղանակներ նյութը պատկերավոր և ընկալելի ներկայացնելու համար,
- ❖ ճանաչել և հարգի ՀՀ պետական խորհրդանիշները և իմանա պետական տոների հիմնական բովանդակությունը,
- ❖ արդյունավետ համագործակցել և հաղորդակցվել տարբեր ձևաչափերով, լսելով և հասկանալով
- ❖ այլոց կարծիքը, արտահայտելով սեփական տեսակետը:

Ձևավորել՝

- ❖ տրամաբանական, ստեղծագործական և քննական մտածողության պարզ հմտություններ,
- ❖ սեփական և ուրիշների ստեղծած աշխատանքներին անդրադառնալու և արձագանքելու կարողություններ,
- ❖ իր առջև դրված խնդիրը մշակելու և այն լուծելու համար քայլեր կատարելու կարողություն,
- ❖ շրջակա աշխարհի օբյեկտների, երևույթների և դրանց փոխադարձ կապերի մասին գիտելիքներ և
- ❖ դրանք նկարագրելու կարողություններ,

- ❖ պարզ ուսումնասիրություններ, առաջադրանքներ, եզրակացություններ կատարելու հմտություններ,
- ❖ նյութը պատկերավոր և ընկալելի ներկայացնելու համար ստեղծագործական տարբեր եղանակներ կիրառելու կարողություն,
- ❖ տարբեր ձևաչափերով արդյունավետ համագործակցելու և հաղորդակցվելու այլոց կարծիքը
- ❖ լսելու և արձագանքելու կարողություններ,
- ❖ ընտանեկան, խմբային, ազգային և քաղաքացիական պատկանելիության վերաբերյալ պարզ
- ❖ մեկնաբանություններ կատարելու կարողություններ,
- ❖ գայարաններով ստացած տեղեկությունների, որպես աշխարհաճանաչողության միջոցի ընկալում,
- ❖ իր զգացմունքների ճանաչման, սեփական մտքերի, զգացմունքների, կարիքների և ցանկությունների արտահայտման կարողություններ և յուրահատուկ լինելու գիտակցություն,
- ❖ պարզ հիմնավորումներ, ընդհանրացումներ և դասակարգումներ կատարելու հմտություններ:
- ❖ շրջապատող աշխարհի ճանաչողության գիտական ընկալման և մարդու և բնության վրա գիտության ձեռքբերումների ազդեցության գիտակցում,
- ❖ նախնական գիտելիքներ Հայաստանի պատմության, աշխարհագրության, մշակույթի, ազգային արժեքների մասին,
- ❖ այլ ազգերի, ավանդույթների, արժեքների նկատմամբ հետաքրքրություն և հարգանք,
- ❖ անհատական կամ խմբային գեղարվեստական գործունեությամբ զբաղվելու հմտություններ,
- ❖ նախնական գիտելիքներ Հայաստանի պատմության, աշխարհագրության, մշակույթի, ազգային արժեքների մասին,

❖ փորձարկելու, հետազոտելու, երևակայելու, ձևավորելու, սեփական գաղափարներն ու զգացմունքներն արվեստի միջոցով արտահայտելու հմտություններ:

Եզրակացություն

Հայ և համաշխարհային արվեստի պատմությունն առարկան մասնագիտական ուսումնական առարկաների շարքում ծառայում է գեղարվեստական կրթությանը, քանի որ այն պայմանավորված է հասարակության զարգացման պահանջով: Այն ձգտում է ունենալ գեղեցիկը ընկալելու և գնահատելու ներդաշնակ զարգացած անձի բարոյագեղագիտական նկարագրի ցանկությամբ: Հասարակության զարգացման բնականոն ընթացքը ենթադրում է անձի բարոյականության օրինականություն, կիրթ և հետաքրքիր լինելու պահանջը: Նոր մարդ ձևավորելու գործում կարևոր տեղ է գրավում կրթության համակարգում սերտ կապը գեղարվեստական գեղագիտության և գեղագիտական դաստիարակության միջև: Հասարակության արժեքների կողքին, ինչպիսիք են շրջապատող իրականության, ուսման, աշխատանքի անհրաժեշտ է կերպարվեստի պատմության իմացությունը և կարևորը, ընկալումը, քանի որ այն նպաստում է զարգացած և դաստիարակված մարդու կերպարի ստեղծմանը ժամանակակից իրականության մեջ: Առարկան նպատակ ունի ընդլայնելու աշակերտների մանկավարժական գիտելիքներին սերտ առնչվող արվեստի բնագավառը, մասնավորապես, կերպարվեստի պատմությունը նախնադարից մինչև մեր ժամանակները: Ժամանակակից հանրակրթական դպրոցում յուրաքանչյուր ուսումնական բնագավառում ուսումնական գործունեության տեսակները նախագծելիս պետք է նկատի ունենալ ոչ միայն տվյալ առարկայի գծով գիտելիքների հաղորդման, այլև սովորողի մեջ նշված հատկանիշների ձևավորման և զարգացման անհրաժեշտությունը: Իր յուրահատկության, բովանդակության, ինչպես նաև ուսումնական բոլոր առարկաների հետ փոխադարձ կապ ստեղծելու բացառիկ հնարավորության շնորհիվ, Կերպարվեստը կոչված է խթանելու սովորողների մտավոր և հոգևոր ներուժի բացահայտումը, զարգացումը և հարստացումը, ընդհանուր աշխարհայացքի ձևավորումը: Հետևաբար սույն աշխատանքի

ուսումնասիրության արդիականությունը և նշանակությունը պայմանավորված է վերոնշյալ դիտարկումներով ու հանգամանքներով:

Կերպարվեստը ունի 9 ժանր: Դրանք են դիմանկար, բնանկար, անիմալիստական ժանրը, դիցաբանական ժանրը, պատմական ժանրը, կրոնական ժանրը, կենցաղային ժանրը, ծովանկար և նատյուրմորտ:

- Այն ժանրը, որտեղ պատկերվում է անշարժ անշունչ առարկաներ՝ սովորաբար տնային կահույք, մրգեր կամ էլ ծաղիկներ կոչվում է **Նատյուրմորտ**:
- Գեղանկարում, գրաֆիկայում և լուսանկարչության մեջ կոնկրետ մարդու կամ մի խումբ մարդկանց պատկեր կոչվում է **Դիմանկար**:
- Այն կերպարվեստի ժանրը, որը պատկերում է սուրբ գրքից կամ Աստվածաշնչից վերցրած թեմաներ կոչվում է **Կրոնական ժանր**:
- Այն նկարը, որի վրա պատկերված է ծովային տեսարան կոչվում է **Ծովանկար**:
- Այն ժանր, որը պատկերում է անցյալի ու արդիականության կոնկրետ պատմական իրադարձությունները, ինչպես նաև պատմական անձնավորությունների գործողությունները, կոչվում է **Պատմական ժանր**:
- Այն ժանրը, որը պատկերում է մարդկանց աօրյա կենցաղը կոչվում է **Կենցաղային ժանր**:
- Այն ժանր, որը պատկերում է դիցաբանական սյուժեներ (տեսարաններ առասպելներից, հեքիաթներից, լեգենդներից) կոչվում է **Դիցաբանական ժանր**:
- Այն պատկերը, որի մեջ պատկերված է բնություն կոչվում է **Բնանկար**:
- Այն պատկերը, որի մեջ պատկերված են կենդանիներ կամ թռչուններ կոչվում է **Անիմալիստական ժանր**:

Այսպիսով, Կերպարվեստը միավորում է գեղանկարչությունը, քանդակագործությունը, գրաֆիկան, դեկորատիվ-կիրառական արվեստը: Ի տարբերություն տարածական արվեստների ոչ պատկերային տարատեսակների, կերպարվեստը արտացոլում է իրականությունը և տարածության մեջ ստեղծում է դիտարկելի ակներև կերպարներ: Կերպարվեստի ստեղծագործություններում պատկերված գործողությունը խտացած, կենտրոնացած է մեկ պահի մեջ, արտաքուստ ստատիկ է և չի զարգանում ժամանակի ու տարածության մեջ ինչպես թատերական արվեստում, պարարվեստում կամ երաժշտության մեջ, սակայն դա չի խանգարում գաղափարներ մտքեր ու ապրումներ արտահայտելուն՝ չկորցնելով մեծ արվեստի իր ուժը: Դասընթացն իրականացվում է երկու հիմնական բաժիններով՝ ստեղծագործական գործունեություն և արվեստի միջոցով իրականության ընկալում: Կերպարվեստի ուսումնական գործունեությունը իրակացվում է խառը ուսուցման ձևաչափով ելնելով՝ թեմայի բովանդակությունից, առաջարկվող գործունեության ձևերի բնույթից, դասի նպատակից, դասարանի, սովորողների, ուսումնասիրվող նյութի, քննարկվող հիմնախնդրի առանձնահատկություններից, առկա հնարավորություններից և այլ հանգամանքներից: Առաջարկվում է կիրառել դեմ առ դեմ և առցանց ուսուցման եղանակները՝ համադասարանական, անհատական, զույգերով և փոքր խմբային աշխատանքների միջոցով: Ուսուցումն իրականացվելու է համապատասխան նկարակալներով, դազգահներով, երաժշտական գործիքներով, տեխնիկապես հագեցած, արվեստի սենյակներում կամ դպրոցական արվեստանոցներում: Ուսումնական գործընթացում, կարող են ընտրվել ուսումնական գործունեության այլընտրանքային տեսակներ: Կերպարվեստի զարգացման կարևոր գրավականը կադրերի պատրաստումն է:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Շիշմանյան Ռ., Բնանկարն ու հայ նկարիչները, Ե., 1958:
2. Ազարյան Լ. Ռ., Կիլիկյան մանրանկարչությունը XII-XIII դդ., Ե., 1964:
3. Հայկական մանրանկարչություն, Ե., 1967: Ավետիսյան Ա. Ն., Հայկական մանրանկարչության Գլաձորի դպրոցը, Ե., 1971:
4. Մարտիկյան Ե., Հայկական կերպարվեստի պատմություն, գիրք 1-2, Ե., 1971–75:
5. Ղազարյան Մ., Հայ կերպարվեստը XVII - XVIII դարերում, գեղանկարչություն Ե., 1974:
6. Дурново Л. А., Краткая история древнеармянской живописи, Е., 1957;
7. Каменский А. А., Зрителю о живописи, М., 1959;
8. Измайлова Т. А., Айвазян М. А., Искусство Армении, М., 1962;
9. Недошивин Г. А., Беседы о живописи, 2 изд., перераб., М., 1964;
10. «Հանրակրթության պետական չափորոշիչ», 2010 թ.
11. COMPETENCES FOR DEMOCRATIC CULTURE (CDC), ձեռնարկ, ԵԽ, 2018 թ.,
12. Բորև, Գեղագիտություն, «Հայաստան», 1982թ.:
13. Գեղագիտական դաստիարակություն «Լույս», 1975թ.:
14. Ա. Բայյան-Դպրոցականների գեղագիտական դաստիարակություն «Լույս», Երևան, 1979թ.: